

8.07.2024

ECFR-årskonference i Madrid: Kartoffelsalat, Trump 2.0 og Frankrig 'missing in action'

Direktør i Tænk tanken EUROPA, Lykke Friis, deltog i sit virke som ledende formand for European Council on Foreign Relations i deres årskonference i Madrid. Læs hendes beretning fra konferencen [her](#).

Skrevet af

Lykke Friis

✉ lykke@thinkeuropa.dk

"Jeg tror ikke kun, det er én varm kartoffel, som vi efterlader til dig, Antonio Costa; det er nok snarere en stor kartoffelsalat".

Sådan sagde EU's "udenrigsminister" Josep Borrell, da han torsdag skulle svare på spørgsmålet om, hvilke problemer han og resten af Kommissionen efterlader til EU's nye trekløver, Antonio Costa, Ursula von der Leyen og Kaja Kallas.

Svaret faldt på European Council on Foreign Relations (ECFR) årskonference i Madrid, hvor også den kommende formand for Det Europæiske Råd,

Antonio Costa deltog, vel at mærke under hele konferencen, som varede fra 4. til 5. juli. ECFR's øverste ledelse består af Carl Bildt og Norbert Röttgen med mig som ledende formand.

Den åbne del af konferencen kan ses på Youtube. Del 1 kan du finde [her](#). Del to kan du finde [her](#).

Hovedpointer fra konferencen

EU går ind i en periode, hvor problemerne sjældent har været meget større og rådvilligheden mere omfattende. I de kommende måneder skal EU ikke alene holde fast i støtten til Ukraine, men også finde fælles svar på en mulig ny Trump-administration, som tegner mere og mere sandsynlig - uanset om præsident Biden bliver skiftet ud som præsidentkandidat eller ej.

Ukraine i fokus

Fronterne i Ukraine er frosset fast, og vinteren venter forude.

Energiinfrastrukturen er hårdt beskadiget, og mange ukrainere, inklusive i Kyiv, bliver tvunget til at rykke deres energiforbrug ud på de små timer. Som en konsekvens peger ukrainske analyser på, at op mod 5 millioner vil forlade deres land i løbet af

vinteren. Hertil kommer et andet nøgletal, der præger stemningen i Ukraine: Over 70 procent af ukrainere er siden Ruslands fuldtoneede invasion blevet adskilt fra et nært familiemedlem.

Samlet set betyder det, at ukrainerne er ved at være tyndslidte, hvilket også skyldes, at mange er dybt frustrerede over den nye mobiliseringslov. Som en tidligere parlamentariker og rådgiver til regeringen udtrykte det: "Mange soldater kan ikke komme hjem og deres hustru oplever, at naboens mand på en eller anden måde slipper for at gøre tjeneste. Jeg frygter, at vi ikke kan holde ud meget længere".

Frustrationen i Ukraine bliver ikke mindre af, at Vestens støtte er begyndt at krakelere. Ganske vist viser en [ny ECFR måling](#), at der fortsat er støtte til våbenleverancer blandt Europas vælgere. Men målingen viser også et stort gab mellem ukrainerne og EU. Ukrainerne vil bruge våbenleverancerne til at vinde krigen, mens europæerne satser på, at leverancerne vil styrke ukrainernes chancer for at opnå en bedre forhandlingsløsning ved de forhandlinger med Putin, som (ifølge dem) efterhånden fremstår uundgåelig.

Den svækkede vestlige støtte skal også ses i lyset af det amerikanske og franske valg. Vinder Trump, vil han gå efter en forhandlingsløsning og dermed sætte europæerne i en uhyre vanskelig situation. For er europæere i stand til at fortsætte blandt andet våbenleverancerne, hvis Trump stopper dem? "Det er jeg meget usikker på", svarede Josep Borrell.

I en [ny rapport](#) opstiller ECFR følgende scenario for krigen, hvis Trump vinder: For det første vil Trump gøre det klart for præsident Zelenskyy, at våbenleverancerne bliver stoppet her og nu. Putin får derimod at vide, at våbenleverancer vil blive øget, hvis han ikke giver afkald på ambitionen om at erobre hele Ukraines territorium.

Med afsæt i dette indkalder Trump til en fredskonference i Saudi Arabien. Da EU ikke er i stand til at finde en fælles position, ikke mindst pga. Ungarn, Slovakiet og Frankrigs handlingsramte regering, så har Zelenskyj ingen anden mulighed end at dukke op. Det skal også ses i lyset af, at Trump sætter hårdt mod hårdt. Bakker europæerne ikke op, neddroles det amerikanske engagement i Europa.

På konferencen i Riyadh må Zelenskyj derfor indgå en våbenhvile, hvor Ukraine og Rusland må acceptere Trumps udspil: Ukrainere giver afkald på territorium, mens Putin accepterer, at han ikke kan få hele Ukraine. Europæerne derimod må "æde", at de skal betale for EU's genopretning.

På konferencen gav Viktor Orbans chefrådgiver Balazs Orban udtryk for, at han opfatter dette scenario, som sandsynligt:

11 Dette er ikke vores krig; ukrainerne kæmper ikke for os. Under alle omstændigheder dør tusindvis af soldater. Så krigen må stoppe. Husk på, at det ikke kun er en ungarsk holdning. Mange andre lande vil støtte, hvis Trump kommer til. Og det gælder ikke mindst, hvis Marine Le Pen står stærkt efter valget i Frankrig.

Balazs Orban, chefrådgiver, Viktor Orbán

Et Frankrig 'missing in action'

På konferencen var der en almen forståelse for, at Frankrigs præsident Emmanuel Macron efter parlamentsvalget vil være "missing in action". Enten danner Le Pens Nationalsamlingsparti en flertalsregering, eller så får Frankrig en regering, der ikke har et fast flertal bag sig ("hung parliament"). Og i begge tilfælde vil Macrons handlerum være begrænset.

Le Pens parti, Nationalsamling, vil sætte en stopper for franske våbenleverancer. Det samme vil i hvert fald Jean-Luc Mélenchon fra venstrefløj, hvis den skulle få et godt valg. Macrons problemer vil allerede blive klare, når Frankrigs finanslov skal vedtages til efteråret. Her kan støtten blive sat betragtelig ned. Se ECFR's analyse om valget i Frankrig [her](#).

Med en svækket Macron, er det svært at se, hvem der skal drive EU's Ukrainepolitik. Det gælder i hvert fald ikke Tyskland, hvor politikerne allerede har blikket stift rettet mod de kommende delstatsvalg i Østtyskland til efteråret og forbundsdagsvalget i september 2025.

Generelt var der meget lidt tiltro til, at Marine Le Pen, der som bekendt blev største parti til Europa-Parlamentsvalget, vil gennemføre en såkaldt "Melonisering", dvs. ligesom Italiens regeringsleder Giorgia Meloni søger mod midten i europæisk politik. Det skyldes flere forhold. For det første har Le Pen et langt tættere forhold til Putin end Meloni. For det andet har Le Pen blikket stift rettet mod præsidentvalget i 2027, hvor en anti-EU-holdning (og hermed skepsis over for EU's Ukrainepolitik) vil være en vigtig mærkesag. Endelig er der det forhold, at midten i europæisk politik rykker mod højre. Eller som Balasz Orban (som ikke er i familien med sin chef) udtrykte det: "Vores nydannede gruppe i Parlamentet, Patrioterne, står nu som den rene modpol til 'den europæiske elite' med von der Leyen i spidsen". På konferencen gik de fleste ud fra, at Le Pen vil melde sig ind i den Patriotiske Gruppe – og altså ikke i den gruppe Meloni er medlem af, ECR:

Det store spørgsmål er derfor ikke om Le Pen bliver "Meloniseret" men snarere om Meloni bliver "LePeniseret". Lederen af ECFR's Italien kontor Arturo Varvelli formulerede det på følgende måde: "Alle taler om 'Melonisering'. Men vi kan altså også komme i en situation, hvor 'LePenisering' bliver 'the name of the game'. Meloni har et tæt forhold til Ursula von der Leyen, men føler sig stærkt marginaliseret af Scholz og Macron. Fortsætter det, og Trump vinder valget, kan Meloni søge mod Le Pen".

Den store test for, om Europa går mod en "Melonisering" eller en "LePenisering" får vi den 18. juli. Stemmer Meloni for Ursula von der Leyen, når hun skal vælges i Europa-Parlamentet, eller vælger hun at gå i opposition? Samme dag skal det franske parlament vælge ny formand. Lykkes det her resten af partierne at vælge en formand uden om Le Pens Nationale Samling eller ender det med at "de etablerede partier", er splittede så Le Pens parti får formandsposten?

Hvor europæisk politik her og nu bevæger sig hen, afhænger naturligvis af valgresultatet i Frankrig. Alt tyder på, at Frankrig meget vel kan stå over for et "hungparlament". Og da Frankrig ikke har tradition for at danne koalitionsregeringer, vil Frankrig grundlæggende været optaget af sig selv.

Ironisk nok betyder alt dette, at Storbritannien pludselig fremstår som et slags anker i Europa, når det gælder støtten til Ukraine og forberedelsen til en Trump 2.0. Den renommerede britiske historiker, Timothy Garton Ash, udtrykte det som følger: "Efter valget i Storbritannien har landet nu så stabil en regering, at man næsten skulle tro, at landet er medlem af EU, mens Frankrigs er så ustabil, at det snarere fremstår som et land uden for EU". Det forhold, at den nye britiske udenrigsminister David Lammy valgte Berlin som første destination for sin udlandsrejse, ses også som tegn på, at Labour-regeringen vil række ud til EU. Det kan du også blive klogere på, ved at lytte til ECFR's seneste podcast om emnet [her](#).

Udover disse overordnede pointer kan følgende syv punkter også fremhæves:

Antonio Costa – husk interne reformer

1. Som nævnt deltog Antonio Costa i sin første konference efter, at han blev valgt på EU-topmødet i slut-juni. Da han endnu ikke er trådt til, afstod han fra de store programerklæringer og henviste til EU's netop vedtagne Strategiske dagsorden som hans "[roadmap](#)".

Følgende står dog tilbage:

EU skal optage nye lande *samtidigt* med, at EU's institutioner og politikker reformeres:

11

Det er ikke alle, der har forstået, at en succesrig udvidelse kræver, at EU er i stand til at reformere sig selv.

Antonio Costa

Derudover gav han udtryk for, at EU skal kigge mere udad:

"Verden er ikke kun USA og Kina. Verden har fået mange flere spillere i de senere år. Dem skal EU række ud til. Vi har brug for flere partnere.

Josep Borrel gav Costa det råd, at han fra starten af skal sætte sig i karakter. "Det er formanden for Det Europæiske Råd, der i henhold til traktaten skal tegne EU udadtil". Synspunktet blev gentaget flere gange og kunne kun opfattes som en kritik af Ursula von der Leyens stærke rolle.

2. Grøn omstilling skal gå hånd i hånd med sociale hensyn

Spaniens kommende kommissær Teresa Ribera slog fast, at en kommende kommission bør fastholde den "grønne pagt", men forsøge at "slå bro mellem EU's grønne og sociale dagsorden". På konference var kammertonen, at Ribera, der netop er blevet valgt til Europa-Parlamentet, står til at få klima-kommissærposten. Hun har bl.a haft store roller i samtlige COP-forhandlinger siden København.

3. Både højrefløjen og venstrefløjen i Frankrig er "anti-tysk"

ECFR-forskeren Ulrike Franke havde læst både Le Pen og venstrefløjen partiprogrammer. "Begge er gennemsyret af, at Frankrig skal vende ryggen til Tyskland. Og hvordan skal man så kunne samarbejde?"

4. "De andres Zeitenwende"

Parallelt med konferencen lykkedes det den tyske regering at blive enige om en ny finanslov. Dermed blev den akutte dobbeltkrise i både Paris og Berlin afværget. Især forsvarspolitiske analytikere pointerede dog, at Olaf Scholz's regering med finansloven har besluttet sig for, at "Zeitenwende", dvs. en stigning i forsvarsudgifterne, skal efterlades til en kommende regering. Indtil 2028 vil forsvarsudgifterne ikke blive øget betragteligt. Og så må en ny regering finde ekstra 80 mia euro til forsvaret for at fastholde udgiftsniveauet på de 2 procent af BNP.

5. Trumps administration

“Trump administration vil være meget anderledes end i Trump 1.0. Når den nye præsident skal sammensætte sin nye administration, vil to kriterier være afgørende: loyalitet, vel at mærke på Nordkoreaniveau og bureaukratisk kompetence, dvs. evne til at omsætte beslutninger til handlinger”, fremførte lederen af ECFR's nyoprettede USA-kontor Jeremy Shapiro. Ifølge Trump havde mange i hans stab hverken

været loyale eller erfarne nok til, at hans planer kunne blive omsat til handling”.

Shapiro fremførte dog også, at det var vigtigt at holde sig for øje, at Trump på mange områder slet ikke havde forladt Det Hvide Hus. Helt overordnet var amerikansk politik blevet mere populistisk, mere Kina-fokuseret og med et særligt blik for, om udenrigspolitik kom den amerikanske middelklasse til gavn.

På årsmødet var det svært at finde amerikanske deltagere, som ikke mente, at Biden burde trække sig. De fleste syntes dog at mene, at det næppe ville ske: “Det bliver i hvert fald svært at finde en kongemorder. For Biden vil ikke gå selv”.

6. "Ingen mavedans for Trump"

11 Lad nu være med at danse mavedans foran Trump og tro, at I får noget ud af det

Alexandre Adam, forhenværende rådgiver, Emmanuel Macron

.. bemærkede Alexandre Adam, der tidligere var Macrons rådgiver og nu bliver nummer 2 i Ursula von der Leyens kabinet. Efter Trumps valgsejr havde europæerne konkurreret om at være de første, der kom i "audiens" hos Trump. Vinderen var Storbritanniens Theresa May, der dog ikke fik noget ud af det. Ikke alene fik hun ingen handelsaftale; han skabte også indenrigspolitiske problemer for hende, før hun var landet".

I stedet for at lade sig spille ud mod hinanden skulle europæerne som minimum lade sig repræsentere ved Weimartrekanten (Tyskland, Frankrig og Polen) i Det Hvide Hus. Det ville også være hjælpsom, hvis von der Leyen og Keir Starmer ville rejse med. "Trump's store ambition er at 'bilateralisere' sin udenrigspolitik. Vi må ikke hoppe to gange på limpinden".

Ifølge ECFR's forsvarsekspert Camille Grand skulle EU allerede nu forberede på at "forsvare Europa med mindre USA". Læs hans analyse [her](#).

7. Polen går efter

udvidelseskommisærposten

Ifølge flere polske deltagere har premierminister Donald Tusk lagt sig fast på, at landet skal gå efter det vigtige udvidelsesressort i den nye kommission. "Ellers risikerer området at på ny at gå i dvale. Når fronten ikke rykker sig i Ukraine, er det vigtigt at lande rykker frem på forhandlingsfronten i Bruxelles".

Udenrigsminister Radek Sikorski, der tidligere er rygtedes til Bruxelles, forventes nu at blive hjemme. "Med den tysk-franske motor på værksted, står Polen stærkt i EU-kredsen. Det er derfor langt mere musik i at være udenrigsminister i Warszawa end kommissær i Bruxelles". Den mest sandsynlige kandidat er nu en tidligere topembedsmand Piotr Serafin, der bl.a. har været kabinetchef for Donald Tusk i Bruxelles.